

अनुक्रमणिका

प्रकरण क्रमांक	प्रकरणाचे शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
	प्रमाणपत्र	I
	प्रतिज्ञापत्र	II
	ऋणनिर्देश	III
	अनुक्रमणिका	IV
	कोष्टक सूची	VI
	आलेख सूची	VIII
	परिशिष्ट यादी	IX
प्रकरण पहिले :-	संशोधन विषयाची ओळख	1 - 17
1.1	प्रास्ताविक	1
1.2	भूगोल विषय	2
1.3	अध्यापनाची प्रतिमाने	4
1.4	उद्गमन विचार प्रक्रिया प्रतिमान	9
1.5	समस्या विधान	15
1.6	संशोधनाची उद्दिष्टे	15
1.7	गृहीतके	15
1.8	परिकल्पना	15
1.9	परिभाषा	16
1.10	संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा	16
1.11	संशोधनाची उपयुक्तता	17
1.12	प्रकरण योजना	17
प्रकरण दुसरे :-	संबंधित संशोधन साहित्य अभ्यास	19 - 29
2.1	प्रास्ताविक	19
2.2	संबंधित संशोधन साहित्याचा अभ्यास	19
2.3	प्रस्तुत संशोधनाचे वेगळेपण	29

प्रकरण क्रमांक	प्रकरणाचे शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
प्रकरण तिसरे :-	संशोधनाची कार्यपद्धती	31 - 42
3.1	प्रास्ताविक	31
3.2	संशोधन पद्धती	31
3.3	प्रस्तुत संशोधनासाठी उपयुक्त पद्धती	32
3.4	प्रस्तुत संशोधनासाठी उपयुक्त प्रायोगिक अभिकल्प	33
3.5	संशोधनाची पूर्वतयारी	34
3.6	नमूना निवड	38
3.7	संशोधनाची साधने	40
3.8	माहिती संकलन विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	41
प्रकरण चौथे :-	माहितीचे संकलन, विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	43 - 58
4.1	प्रास्ताविक	43
4.2	उत्तर चाचणीवरून संकलित केलेल्या माहितीचे वर्णनात्मक विश्लेषण	44
4.3	माहितीचे अनुमानात्मक विश्लेषण	52
4.4	परिकल्पनाचे परीक्षण	54
प्रकरण पाचवे :-	सारांश, निष्कर्ष, शिफारसी	59 - 64
5.1	प्रास्ताविक	59
5.2	प्रकरणानुसार सारांश	59
5.3	निष्कर्ष	60
5.4	शिफारसी	63
5.5	पुढील संशोधनासाठी विषय	64
संदर्भ ग्रंथ सूची		65 - 66
परिशिष्टे		67 - 135

कोष्टकांची यादी

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
1.1	अध्यापनाची प्रतिमाने	5
1.2	ज्ञान प्रक्रियाकरण प्रतिमाने	6
1.3	व्यक्तिगत विकास प्रतिमाने	7
1.4	सामाजिक आंतरक्रिया प्रतिमाने	8
1.5	वर्तन परिवर्तन प्रतिमाने	9
3.1	भूगोल विषयाचे अध्यापन करताना प्रतिमानांचा वापर करण्याबाबत मिळालेला प्रतिसाद	35
3.2	अध्यापनांच्या प्रतिमानांचा वापर करीत असल्यास कोणती प्रतिमाने वापरता याबाबत मिळालेला प्रतिसाद	35
3.3	अध्यापनांच्या प्रतिमानांचा वापर करीत नसल्यास आपल्या मते कोणती कारणे आहेत याबाबत मिळालेले प्रतिसाद	36
3.4	उद्गमन विचार प्रतिमानाद्वारे इ. 6 वी तील भूगोल विषयातील शिकविता येणारे घटक	36
3.5	शाळेमध्ये अध्यापन करताना प्रतिमानांचा वापर करण्यासाठी कोणते उपाय सूचवाल याबाबत मिळालेला प्रतिसाद	37
4.1	जीवावरण घटकासाठी विद्यार्थ्यांच्या उत्तरचाचणीच्या प्राप्तांकाची केंद्रीय प्रवृत्ती व विचनलशीलता	44
4.2	नकाशाप्रमाण घटकासाठी विद्यार्थ्यांच्या उत्तरचाचणीच्या प्राप्तांकाची केंद्रीय प्रवृत्ती व विचलनशीलता	46
4.3	वने घटकासाठी विद्यार्थ्यांच्या उत्तरचाचणीच्या प्राप्तांकाची केंद्रीय प्रवृत्ती व विचनलशीलता	48

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
4.4.	व्यवसाय घटकासाठी विद्यार्थ्यांच्या उत्तरचाचणीच्या प्राप्तांकाची केंद्रीय प्रवृत्ती व विचनलशीलता	50
4.5	जीवावरण घटकासाठी विद्यार्थ्यांच्या उत्तरचाचणीच्या प्राप्तांकाच्या मध्यमानाच्या फरकाची सार्थकता	54
4.6	नकाशाप्रमाण घटकासाठी विद्यार्थ्यांच्या उत्तरचाचणीच्या प्राप्तांकाच्या मध्यमानाच्या फरकाची सार्थकता	55
4.7	वने घटकासाठी विद्यार्थ्यांच्या उत्तरचाचणीच्या प्राप्तांकाच्या मध्यमानाच्या फरकाची सार्थकता	56
4.8	व्यवसाय घटकासाठी विद्यार्थ्यांच्या उत्तरचाचणीच्या प्राप्तांकाच्या मध्यमानाच्या फरकाची सार्थकता	57

आलेखांची यादी

आलेख क्र.	आलेखाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
4.1	जीवावरण घटकावरील उत्तर चाचणीतील नियंत्रित व प्रायोगिक गटातील विद्यार्थ्यांचे प्राविण्य दर्शवणारा आलेख.	45
4.2	नकाशाप्रमाण घटकावरील उत्तर चाचणीतील नियंत्रित व प्रायोगिक गटातील विद्यार्थ्यांचे प्राविण्य दर्शवणारा आलेख.	47
4.3	वने घटकावरील उत्तर चाचणीतील नियंत्रित व प्रायोगिक गटातील विद्यार्थ्यांचे प्राविण्य दर्शवणारा आलेख.	49
4.4	व्यवसाय घटकावरील उत्तर चाचणीतील नियंत्रित व प्रायोगिक गटातील विद्यार्थ्यांचे प्राविण्य दर्शवणारा आलेख.	51

(VIII)

परिशिष्ट यादी

परिशिष्ट क्र.	परिशिष्टाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
1	नियंत्रित गटातील विद्यार्थ्यांची यादी	67
2	प्रायोगिक गटातील विद्यार्थ्यांची यादी	68
3	शाळेत भूगोल विषयाचे अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकांसाठी प्रश्नावली	69
4	शाळेतील भूगोल विषयाचे अध्यापन करणाऱ्या प्रतिसादक शिक्षकांच्या नावाची यादी	71
5	अध्यापनाचे वेळापत्रक	73
6	चाचणीचे वेळापत्रक	74
7	नियंत्रित गटासाठी पारंपारिक पद्धतीद्वारा अध्यापनाचे पाठ टाचण - घटक - जीवावरण	75
8	नियंत्रित गटासाठी पारंपारिक पद्धतीद्वारा अध्यापनाचे पाठ टाचण - घटक - नकाशाप्रमाण	79
9	नियंत्रित गटासाठी पारंपारिक पद्धतीद्वारा अध्यापनाचे पाठ टाचण - घटक - वने	85
10	नियंत्रित गटासाठी पारंपारिक पद्धतीद्वारा अध्यापनाचे पाठ टाचण - घटक - व्यवसाय	89
11	प्रायोगिक गटासाठी उद्गमन विचार प्रक्रिया प्रतिमानाद्वारे अध्यापनाचे पाठ टाचण - घटक - जीवावरण	93
12	प्रायोगिक गटासाठी उद्गमन विचार प्रक्रिया प्रतिमानाद्वारे अध्यापनाचे पाठ टाचण - घटक - नकाशाप्रमाण	97
13	प्रायोगिक गटासाठी उद्गमन विचार प्रक्रिया प्रतिमानाद्वारे अध्यापनाचे पाठ टाचण - घटक - वने	101
14	प्रायोगिक गटासाठी उद्गमन विचार प्रक्रिया प्रतिमानाद्वारे अध्यापनाचे पाठ टाचण - घटक - व्यवसाय	105

परिशिष्ट क्र.	परिशिष्टाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
15	जीवावरण या घटकासाठी घटकानुसार, उद्दिष्टानुसार व प्रश्नप्रकारानुसार गुणविभागणी, संविधान तक्ता व उत्तर चाचणी 1	111
16	नकाशाप्रमाण या घटकासाठी घटकानुसार, उद्दिष्टानुसार व प्रश्नप्रकारानुसार गुणविभागणी, संविधान तक्ता व उत्तर चाचणी 2	115
17	वने या घटकासाठी घटकानुसार, उद्दिष्टानुसार व प्रश्नप्रकारानुसार गुणविभागणी, संविधान तक्ता व उत्तर चाचणी 3	119
18	व्यवसाय या घटकासाठी घटकानुसार, उद्दिष्टानुसार व प्रश्नप्रकारानुसार गुणविभागणी, संविधान तक्ता व उत्तर चाचणी 4	123
19	जीवावरण या घटकासाठी घेतलेल्या उत्तरचाचणीमध्ये नियंत्रित गटाचे विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या गुणांचा तक्ता	127
20	जीवावरण या घटकासाठी घेतलेल्या उत्तरचाचणीमध्ये प्रायोगिक गटाचे विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या गुणांचा तक्ता	128
21	नकाशाप्रमाण या घटकासाठी घेतलेल्या उत्तरचाचणीमध्ये नियंत्रित गटाचे विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या गुणांचा तक्ता	129
22	नकाशाप्रमाण या घटकासाठी घेतलेल्या उत्तरचाचणीमध्ये प्रायोगिक गटाचे विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या गुणांचा तक्ता	130
23	वने या घटकासाठी घेतलेल्या उत्तरचाचणीमध्ये नियंत्रित गटाचे विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या गुणांचा तक्ता	131
24	वने या घटकासाठी घेतलेल्या उत्तरचाचणीमध्ये प्रायोगिक गटाचे विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या गुणांचा तक्ता	132

परिशिष्ट क्र.	परिशिष्टाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
25	व्यवसाय या घटकासाठी घेतलेल्या उत्तरचाचणीमध्ये नियंत्रित गटाचे विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या गुणांचा तक्ता	133
26	व्यवसाय या घटकासाठी घेतलेल्या उत्तरचाचणीमध्ये प्रायोगिक गटाचे विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या गुणांचा तक्ता	134
27	शाळेचे प्रमाणपत्र	135